

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย
โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
The Development of Learning Achievement on the Topic of Compounding Words in
Thai Language through Inductive Learning Combined with Skill Practice Exercises
of 9th-grade Students

ณัฐยานี การุญ^{1*}
Nutthaya Karun^{1*}

Received: July 03, 2025; Revised: October 02, 2025; Accepted: October 24, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการสร้าง คำสมาสในภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย แบบฝึกทักษะ การสร้างคำสมาสในภาษาไทย และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการ จัด การเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องการสร้าง คำสมาสในภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน 2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัย ร่วมกับแบบฝึกทักษะของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย 4.35 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 รองลงมาจะอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเนื้อหาและรูปแบบของแบบ ฝึกทักษะ มีค่าเฉลี่ย 4.35 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 และด้านการประเมินผลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองจากด้านเนื้อหาและรูปแบบของแบบฝึกทักษะ คือ มีค่าเฉลี่ย 4.19 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ การสร้างคำสมาสในภาษาไทย การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัย แบบฝึกทักษะ

¹อาจารย์ โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

¹Lecturer, Wat Phra Si Mahathat Demonstration School, Phranakhon Rajabhat University

*Corresponding Author E-mail: nutthaya@pnru.ac.th

Abstract

The objectives of this study were 1) to compare the learning achievements before and after learning the topic of compound word formation in Thai, using an inductive teaching approach combined with skill practice for Grade 9 students, and 2) to explore the opinions of Grade 9 students towards the inductive teaching approach combined with skill practice. The sample group consisted of 39 Grade 9 students from Wat Phra Si Mahathat Demonstration School, Phranakorn Rajabhat University, selected through simple random sampling. The research instruments included a lesson plan on compound word formation in Thai, a test to measure learning achievements on the topic of compound word formation in Thai, a skill practice workbook on compound word formation, and a questionnaire to assess students' opinions on the inductive teaching approach combined with skill practice. The data were analyzed using descriptive statistics, including mean, percentage, and standard deviation.

The results found that:

1. The comparison of learning achievement before and after learning on the topic of compound word formation in Thai for the sample group showed a statistically significant difference at the .05 level. This means that students who were taught using the inductive learning approach combined with skill practice exercises had higher post-learning outcomes compared to their pre-learning outcomes.

2. The study of 9th-grade students' opinions on the inductive learning approach combined with skill practice exercises for the sample group showed an overall high level of agreement, with a mean of 4.35 and a standard deviation of 0.48. When considering the opinions in each aspect, the highest level of agreement was found in the aspect of learning activity organization, with a mean of 4.52 and a standard deviation of 0.51. The next highest level of agreement was in the content and format of the skill practice exercises, with a mean of 4.35 and a standard deviation of 0.42. The aspect of evaluation received a slightly lower level of agreement, with a mean of 4.19 and a standard deviation of 0.58, but still indicated a high level of satisfaction

Keywords: Learning Achievement, Compound Word Formation in Thai, Inductive Learning Approach, Skill Practice Exercises

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้ความสำคัญของภาษาไทยในฐานะภาษาประจำชาติว่าเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร การศึกษาหาความรู้ และการประกอบอาชีพในอนาคต จึงได้กำหนดวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ทุกคนต้องเรียนรู้และต้องได้รับการทดสอบให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ทั้งนี้สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ จึงเป็นสาระที่สำคัญสาระหนึ่ง ด้วยเหตุที่นักเรียนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์หรือหลักภาษาไทย หากเรียนรู้ได้ถูกต้องก็จะเป็นพื้นฐานที่ช่วยให้เข้าใจโครงสร้างของภาษาและสามารถเรียบเรียงร้อยคำเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

การรู้หลักและโครงสร้างทางภาษาเป็นการเรียนรู้เพื่อจะได้เข้าใจกฎเกณฑ์และแบบแผนทางภาษาจะได้ใช้ภาษาอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ไปจนถึงการนำภาษาไทยไปใช้ในบริบทต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจ จะได้ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ได้ แต่ปัญหาความสับสน ความไม่เข้าใจในเนื้อหาสาระหลักการใช้ภาษาไทยในเรื่องการสร้างคำ นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจน เนื่องจากการสร้างคำของไทยมีหลายแบบ ไม่ว่าจะเป็นสร้างคำประสม คำซ้ำ คำซ้อน รวมถึงการสร้างคำสมาสด้วย ซึ่งการสร้างคำในแต่ละอย่างก็มีความแตกต่างกัน การสร้างคำสมาสยังส่งผลต่อการเรียนรู้และความเข้าใจของนักเรียนพอสมควร เนื่องจากการสร้างคำแบบสมาสกับการสร้างคำแบบประสมมีลักษณะบางประการที่คล้ายกันจึงเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการสร้างคำในภาษาไทยเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยได้สอนเรื่องการสร้างคำสมาสในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้พบปัญหาในการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาส ไม่ว่าจะเป็นความไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์ของการสร้างคำสมาส จำแนกคำบาลีและคำสันสกฤตไม่ได้ ยกตัวอย่างคำสมาสและอ่านออกเสียงของคำไม่ถูกต้อง แปลความหมายของคำไม่ได้ ปัญหาดังกล่าวนี้อาจเกิดจากนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ซับซ้อนในการสร้างคำสมาสว่าต้องสร้างคำจากคำบาลีและคำสันสกฤตเท่านั้น ซึ่งการจำแนกคำที่มาจากบาลีและสันสกฤตบางครั้งก็จำแนกยากเพราะมีลักษณะของคำคล้ายกัน การสร้างคำสมาสต้องหลีกเลี่ยงการใช้เครื่องหมายทัณฑฆาต หรือแม้แต่การห้ามมีสระอะระหว่างคำหน้ากับคำหลัง การอ่านก็มีหลักการอ่าน การแปลความก็จำเป็นต้องรู้หลักการแปลความซึ่งมีลักษณะเฉพาะโดยต้องแปลจากหลังมาหน้า จากที่กล่าวมานี้เป็นหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการสร้างคำสมาส ที่นักเรียนต้องมีความเข้าใจรวมทั้งต้องรู้ที่มาของรากศัพท์และความหมายของคำ จนต้องจดจำคำเป็นจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้นคำสมาสยังมีทั้งคำสมาสแบบธรรมดาและคำสมาสแบบสนธิ ยกตัวอย่างเช่น คำว่า “สัตย์” กับ “ธรรม” เป็นคำที่มาจากคำสันสกฤตทั้ง 2 คำ ที่มีความหมายเหมือนกับคำที่มาจากภาษาบาลี คือ “สัจจะ” กับ “ธัมมะ” เมื่อนำคำทั้ง 2 มาประกอบกันจนเป็นคำใหม่ได้ว่า “สัจธรรม” ซึ่งสร้างมาจากคำบาลีกับ

คำสันสกฤตโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ จึงเป็นคำสมาสแบบธรรมดา ส่วนคำว่า “ปรมิทร” มาจากการนำคำ “ปรม” ที่มาจากคำบาลีมาประกอบกับคำ “อินทร” ที่มาจากคำสันสกฤต เกิดเป็นคำใหม่โดยมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ เพราะพยัญชนะตัว “อ” ในคำว่า “อินทร” ถูกตัดออก จึงเป็นคำสมาสแบบสนธิ ซึ่งการสมาสคำต้องมีความเข้าใจทั้ง 2 แบบนี้ จึงจะช่วยให้สามารถเข้าใจโครงสร้างและวิธีการสร้างคำสมาสในภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น (จงชัย เจนหัตถการกิจ, 2565) ดังนั้นความยากของการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำสมาสจึงอยู่ที่นักเรียนต้องผสมความรู้เรื่องกฎเกณฑ์ทางภาษา มีความรู้เรื่องคำยืมจากคำบาลีและคำสันสกฤต อาศัยการฝึกฝน จึงจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของคำที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงจนสามารถแยกคำต่าง ๆ และสร้างคำในแต่ละลักษณะได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ผู้วิจัยจึงหาแนวทางการแก้ไขที่คาดว่าจะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจและมีความสนใจได้ดีขึ้น จึงหาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะมาใช้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ ในเรื่องที่เรียนได้ดีขึ้น การสอนแบบอุปนัยเป็นการสอนสำหรับการพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ที่เน้นการค้นหาคำตอบด้วยตนเองและการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาหรือหาคำตอบจากข้อมูลที่มีมาฝึกฝนแก้ปัญหาโดยการคิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ด้วยการสังเกต การทดลอง และการตั้งคำถามทำให้มีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ได้ค้นพบสิ่งใหม่จากประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ สามารถจดจำและเข้าใจเนื้อหาได้ (ทิตนา แวมมณี, 2556) และยังได้สอนร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะ ซึ่งใช้การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ทั้งการเล่น เกม ใช้บัตรคำ แถบประโยค จึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิด ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหา ซึ่งการสอนโดยแบบฝึกทักษะจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีความสนุก เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น เป็นการได้ทบทวนความรู้เดิมด้วยตนเอง สามารถเสริมสร้างทักษะทางภาษาให้มีความคงทน ช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาและหลักเกณฑ์ทางภาษาที่ซับซ้อน ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล รวมถึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นอีกด้วย (เสาวณีย์ โพธิ์เต็ง, 2557) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการใช้แบบฝึกทักษะมีข้อดี คือ นักเรียนได้ฝึกทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน จดจำ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและรู้ผล ความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่กำหนดให้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และที่สำคัญได้พัฒนาความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนหลักภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ

สมมติฐาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างคำในภาษาไทย เรื่องการสร้างคำสมาส โดยพิจารณาให้เนื้อหาเหมาะสมและสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐาน 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ทั้งนี้ เนื้อหาเป็น ท 4.1 ม 2/1 (สร้างคำในภาษาไทย: การสร้างคำสมาส) ซึ่งโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร นำมาปรับใช้ในการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้สอดคล้องกับ ท 4.1 ม 3/1 (จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย: ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาการเพิ่มขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คาดหวังจากการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดผลและประเมินผลของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ จำนวน 20 ข้อ
2. การสอนแบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำตัวอย่าง สมาสแบบธรรมดา กับ สมาสแบบมีสนธิ ให้นักเรียนศึกษาวิเคราะห์แล้วพิจารณาค้นหาองค์ประกอบที่เหมือนหรือคล้ายกันนำมาเป็นข้อสรุป หลักการ หรือกฎเกณฑ์ ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ขั้นเตรียมการ เป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนโดยการทบทวนความรู้เดิม แจ้างและอธิบายจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ

2.2 ขั้นสอน เป็นขั้นที่ครูและ/นักเรียนยกตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เป็นลักษณะย่อยของสิ่งที่จะเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์หาหลักการที่แฝงอยู่ในตัวอย่างนั้น ๆ นำมาเปรียบเทียบกับความคล้ายคลึงขององค์ประกอบในตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด หรือเหตุการณ์

2.3 ขั้นสรุป เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปหลักการหรือแนวคิดที่ได้จากการสังเกต แล้วนำสิ่งที่ค้นพบจากการสร้างคำสมาสในภาษาไทยทั้งคำสมาสแบบธรรมดา กับคำสมาสแบบมีสนธิมาอภิปรายร่วมกัน

2.4 ขั้นประเมิน เป็นขั้นที่ครูทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเพื่อเป็นการประเมินว่านักเรียนเข้าใจวิธีการสร้างคำสมาสในภาษาไทยทั้ง 2 แบบ ได้อย่างถูกต้องโดยให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. คำสมาสในภาษาไทย หมายถึง คำสมาสแบบธรรมดา กับคำสมาสแบบมีสนธิ ดังนี้

3.1 คำสมาสแบบธรรมดา หมายถึง คำที่เกิดจากการนำคำในภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาประกอบเข้าด้วยกันเพื่อทำให้เกิดคำใหม่ มีความหมายใหม่ โดยยังมีเค้าของความหมายเดิมอยู่

3.2 คำสมาสแบบมีสนธิ หมายถึง การสมาสโดยการเชื่อมคำเข้าระหว่างพยางค์หลังของคำหน้ากับพยางค์หน้าของคำหลัง เป็นการย่ออักษรให้น้อยลง เวลาอ่านจะเกิดเสียงกลมกลืนเป็นคำเดียวกัน

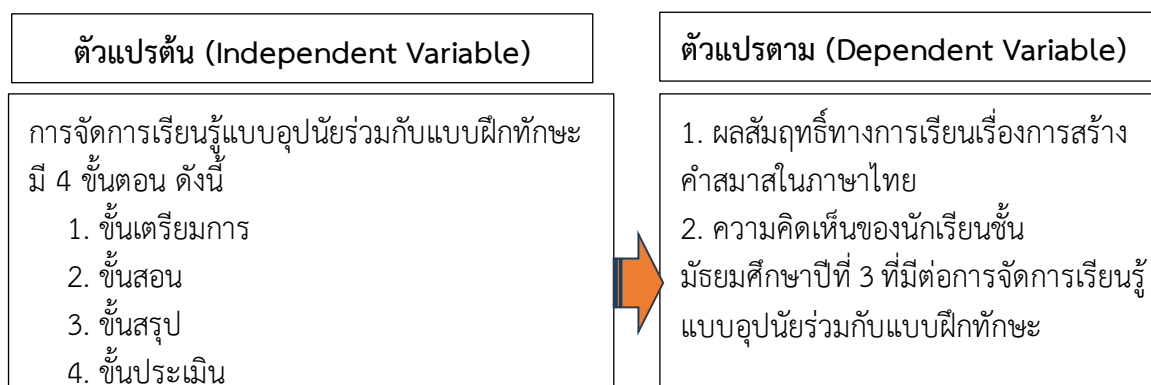
4. การสร้างคำสมาสในภาษาไทย หมายถึง การนำคำบาลีหรือคำสันสกฤตตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาประกอบกันเพื่อให้เกิดคำใหม่โดยไม่แปลงรูปคำเดิม เมื่อประกอบกันแล้วจะเกิดความหมายใหม่หรือเป็นการขยายความของคำเดิมให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

5. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึก ความนึกคิด เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะซึ่งประเมินจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. นักเรียน หมายถึง บุคคลที่ศึกษาเล่าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา วัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ประจำปีการศึกษา 2566

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการทำแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียน เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย หลังจากนั้นจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ ซึ่งได้กำหนดวิธีการดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 160 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้เริ่มจากการทบทวนองค์ความรู้เดิมเกี่ยวกับการสร้างคำในรูปแบบต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว อาทิ การสร้างคำประสม คำซ้ำ คำซ้อน แล้วเชื่อมโยงสู่การสร้างคำแบบคำสมาสซึ่งมีลักษณะการสร้างที่แตกต่างจากคำข้างต้นอย่างสิ้นเชิง ทั้งที่มาของคำ คำที่นำมาประกอบกัน การแปลความหมาย การอ่านคำ ดังนั้นเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนจึงได้สุ่มนักเรียนเพื่อให้ยกตัวอย่างคำที่มีองค์ประกอบของคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป ซึ่งคำเหล่านั้นอาจจะเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ ชื่อสถานที่ เหตุการณ์ต่าง ๆ หรือคำที่มักนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน อาทิ พัดลม หม้อหุงข้าว เครื่องปรับอากาศ อัดคีย์บอร์ด พลศึกษา วิทยาศาสตร์ พระสงฆ์ สุขภาพบาล ภัยอันตราย เมื่อได้ตัวอย่างคำมาแล้วให้นักเรียนช่วยกันแยกคำต่าง ๆ เหล่านั้นออกจากกันว่าคำนั้น ๆ มีโครงสร้างของคำที่นำมาประกอบกันเป็นคำที่มีกี่หน่วยคำ ที่มาของคำมาจากภาษาอะไร เวลาแยกคำแล้วจะ แยกง่ายหรือแยกยาก เมื่อแยกแล้วมองเห็นรูปศัพท์ของคำคงรูปหรือเปลี่ยนแปลงรูปอย่างไร ความหมายของคำยังคงเดิมหรือความหมายเปลี่ยนไปหรือไม่ ให้นักเรียนได้ฝึกสังเกต แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อนำเสนอความคิดเห็นนั้น ๆ ออกมาในรูปของการทำเป็นแผนภาพความคิด เขียนสรุปย่อตามความเข้าใจหรือตามที่นักเรียนถนัดพร้อมนำเสนอ โดยมีครูและเพื่อน ๆ ในห้องสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วสรุปเนื้อหาพร้อมกัน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ จำนวน 1 ฉบับ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างผังข้อสอบรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การสร้างคำสมาสในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผังข้อสอบรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การสร้างคำสมาสในภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระ การเรียนรู้	ข้อสอบ	พฤติกรรม การเรียนรู้	เฉลย
ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของ ภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและ รักษาภาษาไทยไว้เป็น สมบัติของชาติ ตัวชี้วัด ม 2/1	การสร้าง คำไทย	1. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของคำสมาส ก. เกิดจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไป ข. เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีหรือ ภาษาสันสกฤต ค. การแปลโดยมากแปลจาก คำหน้าไปคำหลัง ง. พยางค์ท้ายของคำหน้าไม่ ประวิสรรชนีย์หรือเป็นตัวการันต์	ประเมิน	ค
ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของ ภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและ รักษาภาษาไทยไว้เป็น สมบัติของชาติ ตัวชี้วัด ม 2/1	การสร้าง คำไทย	2. คำว่า “มเหสี” แยกได้อย่างไร ก. มหิ + อีสี ข. มหา + อีสี ค. มเห + เอสี ง. มหิ + เอสี	วิเคราะห์	ข
ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของ ภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและ รักษาภาษาไทยไว้เป็น สมบัติของชาติ ตัวชี้วัด ม 2/1	การสร้าง คำไทย	3. ข้อใดไม่มีคำสมาส ก. อาหารที่ดีมีโภชนาการ ข. ชีวิตของชาวประมงไทย ค. ธุรกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว ง. ระบบนิเวศวิทยาทางทะเล	รู้-จำ	ข

3. แบบฝึกทักษะ เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทยผู้วิจัยได้นำเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและตัวชี้วัด โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 กำหนดจุดประสงค์ของแบบฝึกทักษะเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย

3.1.1 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิธีการสร้างคำสมาสจากคำบาลีและคำสันสกฤตได้

3.1.2 เพื่อให้นักเรียนอธิบายลักษณะของคำสมาสได้

3.1.3 เพื่อให้นักเรียนแยกคำสมาสออกจากคำอื่น ๆ ได้

3.1.4 เพื่อให้นักเรียนจำแนกคำสมาสแบบธรรมดากับคำสมาสแบบมีสนธิได้

3.1.5 เพื่อให้นักเรียนแปลความหมายของคำสมาสได้อย่างถูกต้อง

3.1.6 เพื่อให้นักเรียนใช้คำสมาสแต่งประโยคได้ถูกต้องเหมาะสมกับบริบท

3.2 ศึกษาแบบแผนและแนวทางการออกแบบสร้างแบบฝึกทักษะการสร้างคำสมาสในภาษาไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งแบบฝึกทักษะออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การสร้างคำสมาส (คำสมาสต้องเป็นคำบาลีและคำสันสกฤต)

ตอนที่ 2 แบบฝึกทบทวนหลักเกณฑ์การสร้างคำสมาส

ตอนที่ 3 แบบฝึกการอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำสมาส

ตอนที่ 4 แบบฝึกแยกคำสมาส (แยกคำสมาสเป็นคำบาลีหรือคำสันสกฤตพร้อมบอกความหมายของคำ)

ตอนที่ 5 แบบฝึกการสร้างคำสมาส (นำคำบาลีหรือคำสันสกฤตมาสร้างกันเอง)

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ ดังนี้

4.1 ลักษณะของข้อความในแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

4.2 แบบสอบถามความคิดเห็นแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ด้านเนื้อหาและรูปแบบของแบบฝึกทักษะ มีหัวข้อย่อย 5 ข้อ คือ (1) แบบฝึกทักษะมีกิจกรรมที่หลากหลาย (2) คำอธิบายเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย (3) เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน (4) จำนวนข้อของแต่ละกิจกรรมในแบบฝึกทักษะมีความเหมาะสม และ (5) ขนาดตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจน

4.2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีหัวข้อย่อย 5 ข้อ คือ (1) นักเรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน (3) กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น (4) กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่เข้าใจง่าย และ (5) กิจกรรมได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

4.2.3 ด้านการประเมินผล มีหัวข้อย่อย 5 ข้อ คือ (1) เวลาที่ฝึกปฏิบัติทำแบบฝึกทักษะมีความเหมาะสม (2) แบบทดสอบตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (3) แบบทดสอบครบถ้วนตามเนื้อหาในบทเรียน (4) แบบทดสอบมีความยากง่ายพอเหมาะ และ (5) แบบทดสอบมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีวิธีดำเนินการ คือ ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและตัวชี้วัดเพื่อเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการศึกษาทฤษฎี หลักการสอน วิธีการสอนแบบอุปนัย แล้วนำไปสู่การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย จำนวน 2 แผน แผนละ 4 คาบ ทั้งหมด 8 คาบ (ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน) โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจพิจารณาในด้านความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ตลอดจนความเหมาะสมของกิจกรรม โดยหาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีความสอดคล้องที่ 0.50-1.00

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ จำนวน 1 ฉบับ มี 40 ข้อ แล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพโดยกำหนดค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งดัชนีความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .5 ขึ้นไป หลังจากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 45 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และได้ นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.38-0.65 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.32-0.82 ขึ้นไป นำมาใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยจัดทำเป็นแบบทดสอบคู่ขนานไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

3. แบบฝึกทักษะเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย ได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะนำมาจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยศึกษาแบบแผนและแนวทางการออกแบบสร้างแบบฝึกทักษะจากการศึกษา ทฤษฎี หลักการ และวิธีสร้างแบบฝึกทักษะ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดแบบฝึกทักษะออกเป็น 5 ตอน แล้วนำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหา ความถูกต้องของเนื้อหา ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์ของแบบฝึกทักษะ ซึ่งดัชนีความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .5 ขึ้นไป แล้วนำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน ที่ไม่เคยเรียนเรื่องนี้มาก่อน โดยการเลือกแบบเจาะจง หลังจากนั้นนำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีวิธีดำเนินการโดยกำหนดเป้าหมายในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ ศึกษาเอกสาร ตำรา และ

งานวิจัย ที่เกี่ยวกับวิธีสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น แล้วสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 15 ข้อ ซึ่งจะประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาและรูปแบบของแบบฝึกทักษะ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล หลังจากนั้นนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ที่มีความชำนาญด้านสถิติและการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านแบบฝึกทักษะ เพื่อพิจารณา และตรวจสอบคุณภาพของแบบฝึกทักษะ โดยกำหนดค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งดัชนีความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .5 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นแบบทดสอบคู่ขนานกับแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้เวลา 30 นาที ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน พร้อมทั้งรวบรวมความคิดเห็นของนักเรียนที่ทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะมาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และหาข้อสรุปพร้อมทั้งนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาส ในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยใช้แบบการทดสอบค่าที (t-test) Dependent ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องการสร้างคำสมาส ในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	20	39	10.61	2.20	17.47*
หลังเรียน	20	39	15.39	1.62	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของกลุ่มตัวอย่าง (n=39)

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านเนื้อหาและรูปแบบของแบบฝึกทักษะ	4.35	0.42	มาก	2
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.52	0.51	มากที่สุด	1
3. ด้านการประเมินผล	4.19	0.52	มาก	3
ค่าเฉลี่ยภาพรวม	4.35	0.48	มาก	

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}$ = 15.39, S.D. = 1.62) สูงกว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 10.61, S.D. = 2.20)

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้านแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาและรูปแบบของแบบฝึกทักษะ ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.42) และด้านการประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.52)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะก่อนเรียนและหลังเรียน

จากผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยเป็นการจัดกิจกรรมตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยจำแนกตามชนิดของคำสมาสทั้งคำสมาสแบบธรรมดา กับคำสมาสแบบมีสนธิ ที่เน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากความเข้าใจ คิด วิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล สังเกต ค้นหา เปรียบเทียบความคล้ายคลึงองค์ประกอบของคำจากตัวอย่างที่ยกมา ซึ่งยึดตามขั้นตอนการสอนแบบอุปนัย 5 ขั้น ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม เป็นการเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ (การสร้างคำประสม คำซ้ำ คำซ้อน เพื่อนำเข้าสู่เนื้อหาการสร้างคำสมาสที่มีรูปแบบการสร้างแตกต่างจากสร้างคำแบบที่กล่าวมาแล้ว) 2) ขั้นสอนหรือขั้นแสดงเป็นการเสนอตัวอย่างหรือกรณีตัวอย่างต่าง ๆ หลายแบบ เช่น ตัวอย่าง

คำ แถบข้อความ แถบประโยค ให้ผู้เรียนได้ศึกษา สังเกต และพิจารณา 3) ชั้นเปรียบเทียบและรวบรวม โดยให้นักเรียนได้พิจารณาความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างกันขององค์ประกอบในตัวอย่างทั้งลักษณะของ คำประสมที่มีความคล้ายกับคำสมาสแบบธรรมดา คำสมาสแบบมีสนธิ แล้วร่วมกันอภิปราย เปรียบเทียบ แยกแยะจนสามารถบอกความแตกต่างของลักษณะคำต่าง ๆ ได้ 4) ขั้นสรุป เป็นขั้นที่นักเรียนนำผลจากการ สังเกตตัวอย่างต่าง ๆ มาค้นหาลักษณะของความคล้ายคลึงลักษณะร่วมแล้วสรุป และ 5) ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นทดสอบความเข้าใจของนักเรียน โดยการทำกิจกรรมตามเอกสารใบกิจกรรมซึ่งครูคอยให้คำชี้แนะ แนะนำ ระหว่างที่นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนได้รู้ ได้คิด ได้วิเคราะห์ เปรียบเทียบ สรุปความรู้ ได้อย่างมีเหตุผล และค้นพบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยช่วยให้นักเรียนได้คิดทำความเข้าใจด้วยตนเองซึ่งครูเป็นผู้คอยกระตุ้น ให้ได้คิดหาคำตอบ หากคิดไม่ได้นักเรียนก็ร่วมกันคิดเป็นกลุ่มจนทำให้เกิดความเข้าใจได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับ ทิพย์วิมล วงแก้วศิริ (2551) ที่กล่าวไว้ว่าการสอนแบบอุปนัยเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนสามารถค้นพบการเรียนรู้ได้ ด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำได้ดี นอกจากนี้วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึงข้อดี ของการสอนแบบอุปนัยไว้ว่า ทำให้นักเรียนเป็นคนช่างคิดหาเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ช่างสังเกตจนเกิด ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน จำได้นาน มีความมั่นใจ รู้จักคิด ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้สามารถนำ กระบวนการเรียนการสอนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งคล้ายกับเตือนใจ คดี (2554) ได้กล่าวถึงข้อดีของการสอนแบบอุปนัยไว้ว่าเป็นวิธีการสอนหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการสังเกต เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้วยเหตุและผล จนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จึงทำให้ความรู้ที่ นักเรียนได้รับนั้นเกิดความคงทนและยาวนาน ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแสวงหา ความรู้เรื่องอื่น ๆ ได้

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยพบว่านักเรียนสามารถนำ ความรู้ไปใช้ขณะทำกิจกรรมหรือแบบทดสอบซึ่งตอบถูกเป็นส่วนมาก และอธิบายหลักการสร้างคำสมาสทั้ง 2 แบบได้ ซึ่งสอดคล้องกับทิศนา แคมมณี (2556) ที่ได้กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบ อุปนัยไว้ว่า เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนสามารถค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำได้ดี ตลอดจนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้แนะนำ จึง ส่งผลให้นักเรียนมีความตื่นตัวในการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ ซึ่งแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การสร้างคำสมาส ตอนที่ 2 แบบฝึกทบทวนหลักเกณฑ์การสร้างคำสมาส ตอนที่ 3 แบบฝึกการอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำสมาส ตอนที่ 4 แบบฝึกแยกคำสมาส และตอนที่ 5 แบบฝึกการสร้างคำสมาส ประกอบด้วย ชื่อแบบฝึกทักษะ คำชี้แจง ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูและนักเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบทดสอบหลังเรียน และเฉลย จากการใช้แบบฝึกทักษะใน การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสนใจในบทเรียนมากขึ้น เกิดความกระตือรือร้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้ ฝึกปฏิบัติจากการลงมือทำจึงทำให้จดจำในสิ่งที่เรียนได้ดี ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถรู้ ความก้าวหน้าของตนพร้อมทั้งรู้ข้อบกพร่องของตนเองได้ด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉวีวรรณ บุญเต็ม (2561) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อแก้ปัญหาการเรียนคำสมาสในภาษาไทยของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีการพัฒนาในการเรียนเรื่องคำภาษาเขมรในภาษาไทยอยู่ในเกณฑ์ดีมาก 13 ทีม คิดเป็นร้อยละ 25 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก และ 5 ทีม คิดเป็นร้อยละ 12.5 อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง และในลักษณะเดียวกันนี้ บัรสร คงเปี่ยม (2561) ก็ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความในภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และในทำนองเดียวกันอารีรัตน์ เชื้ออ้วน และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะทำให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้จากการคิด วิเคราะห์ ผูกผัน ครูให้นักเรียนเริ่มเรียนอย่างง่ายก่อนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน กรณีที่นักเรียนยังไม่สามารถทำได้ ครูได้ให้คำแนะนำ ส่วนนักเรียนที่ทำได้ครูก็ให้อิสระในการคิดอย่างเต็มที่ จากคำกล่าวนี้นี้ยังได้สอดคล้องกับเสาวนีย์ โพธิ์เต็ง (2557) ที่ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะเป็นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการคิดวิเคราะห์และได้ฝึกเป็นรูปธรรม เรียนจากง่ายไปหายาก จึงทำให้เรียนรู้ได้เร็วและมีประสิทธิภาพ การเรียนวิชาภาษาไทยบางเรื่องมีเนื้อหาซ้ำซากและนักเรียนก็ไม่จำหรือไม่เข้าใจแต่หากจะจำก็เพื่อนำไปใช้สอบเท่านั้น เมื่อครูนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะมาใช้โดยจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันขณะเรียน และครูคอยดูแลการจัดกิจกรรม มีการตั้งคำถามกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนคิดตามตลอดเวลา พร้อมทั้งให้นักเรียนได้ฝึกทักษะโดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนนำเสนอตัวอย่างพร้อมทั้งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุมีผลประกอบเสมอ ส่งเสริมกระตุ้นให้ใช้ความคิดได้อย่างเต็มที่จนสามารถจดจำและนำไปใช้ได้ดี

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ

จากการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ เรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 39 คน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากกล่าวคือ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.35 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่าด้านที่นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.51) คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนเห็นว่ามีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยกัน จึงส่งเสริมให้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่เข้าใจง่าย มีเวลาในการทำกิจกรรมที่เหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้เกิดจากการได้ฝึกคิด วิเคราะห์ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งคำกล่าวนี้นี้ได้สอดคล้องกับลียานา ประทีปวัฒนพันธ์ (2558) ที่กล่าวว่า การเรียนที่ให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป้าหมายที่วางไว้ก็จะสำเร็จ รองลงมาคือด้านเนื้อหาและรูปแบบของแบบฝึกทักษะ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.42) ที่นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยหาก

พิจารณารายข้อแล้ว นักเรียนมีความเห็นว่ารูปแบบการสอนแบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะนี้ ผู้สอนใช้แบบฝึกทักษะที่มีกิจกรรมหลากหลาย คำอธิบายเนื้อหามีความชัดเจน เข้าใจง่าย เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะกับนักเรียน จำนวนข้อคำถามในแบบฝึกทักษะเหมาะสมกับเนื้อหา ใช้ภาษาและขนาดตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจน และอันดับสุดท้ายที่นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.58) ซึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นว่าแบบฝึกทักษะที่ให้ทำตรงตามจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ มีความครบถ้วนตามบทเรียน มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ สามารถทำแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบได้ทัน อีกทั้งข้อสอบไม่ยากจนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศิวากานท์ ปทุมสูติ (2553) ที่กล่าวไว้ว่า ในการเรียนการสอนถ้าขาดแบบฝึกทักษะที่ใช้ในการพัฒนาเพื่อฝึกทักษะความรู้ต่าง ๆ หลังจากเรียนไปแล้ว เด็กอาจจะลืมความรู้ที่เรียนไปได้ อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะไม่ทราบผลการประเมินการสอนว่าดีหรือไม่ดี ได้มีการพัฒนาการเรียนของนักเรียน และสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางเรียนเรื่องการสร้างคำสมาสในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามที่ได้เสนอไปแล้วข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของนักเรียนที่ว่าครูควรเตรียมตัวอย่างข้อมูล สถานการณ์ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือความคิดใหม่ที่เป็นเรื่องใกล้ตัวของนักเรียนมาใช้เพื่อให้ นักเรียนสามารถมองเห็นภาพได้ชัดเจนและเข้าใจและจดจำได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งเพื่อให้ นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และนำข้อสรุปไปใช้ ในทำนองเดียวกันครูอาจให้โอกาส นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างจากประสบการณ์ของนักเรียนเอง โดยให้นักเรียนทุกคนในห้องมีส่วนร่วมเพื่อจะได้ ตัวอย่างที่หลากหลายนำมาเปรียบเทียบกันก็ได้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นกระบวนการสอนที่ครูสอนให้นักเรียนศึกษา สังเกต ทดลอง เปรียบเทียบหรือวิเคราะห์ จนสามารถสรุปหลักการหรือกฎเกณฑ์ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นครูควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกความกล้าแสดงออก มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ถึงแม้ว่า คำตอบที่ได้นั้นอาจเป็นคำตอบที่ถูกต้องหรือไม่ถูก จะเป็นคำตอบที่ไม่ตรงกับเพื่อนก็ตาม ก็ควรกล่าวชมเชยที่ นักเรียนยังได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับวิธีการสอนในรูปแบบอื่น ๆ
- 2.2 ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาอื่น ๆ ของรายวิชาภาษาไทย เช่น ชนิดของคำ ระบบเสียงในภาษา การสร้างประโยค หรืออื่น ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ในเนื้อหาที่หลากหลาย

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จงชัย เชนหัตถการกิจ. (2565). *เสริมประสิทธิภาพวิชาภาษาไทย ม.3* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- ฉวีวรรณ บุญเต็ม. (2561). *การใช้แบบฝึกทักษะเพื่อแก้ปัญหาการเรียนคำภาษาเขมรในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโนนค้อวิทยาคม ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ*. ศรีสะเกษ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 กระทรวงศึกษาธิการ.
- เตือนใจ คดีดี. (2554). *การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีการเรียนรู้แบบอุปนัยของ จอห์น สจ๊วต มิลส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]*.
- ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ. (2551). *การจัดกระบวนการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 1). สงขลา: เทมการพิมพ์.
- ทศนา แหมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรัสกร คงเปี่ยม. (2561). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]*.
- ลียานา ประทีปวัฒนพันธ์. (2558). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องความน่าจะเป็นของนักเรียนห้องเรียน สสวท. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ร่วมกับการเรียนแบบ STAD [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]*.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). *นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ช้างทอง.
- ศิวกันท์ ปทุมสูติ. (2553). *คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม.
- เสาวณีย์ โพธิ์เต็ง. (2557). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยร่วมกับแบบฝึกทักษะ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]*.

อารีรัตน์ เชื้ออ้วน, ยุพิน จันทร์เรือง, และเบญจมาภรณ์ สุริยวงษ์. (2564). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลงไทยที่มีสาระทางวรรณคดีสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. *พินเนศวร์สาร*, 17(1), 1–15.